

Köszöntötték Szeged tudós díszpolgárát

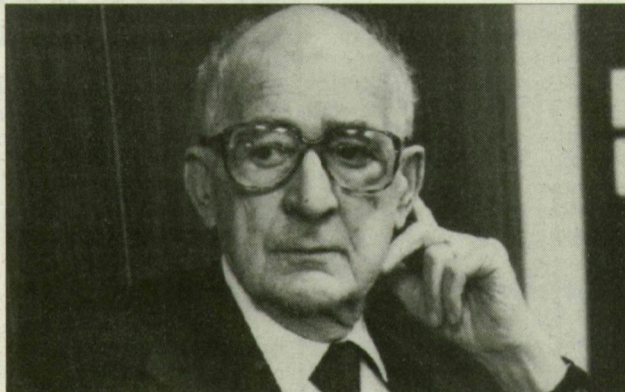
Biológuskonferencia Straub F. Brúnó születésnapján

(Folytatás az 1. oldalról.)

A Straub akadémikus tiszteletére rendezett ülést az MTA Biológiai Osztályának elnöke, *Gergely János* akadémikus vezette, aki köszöntésében az ünnepelt érdemei közül tudós generációk öntetlen újraindítását emelte ki, s olyan széleslátókörű tudósként jellemezte, aki képes volt otthon teremteni egy új, nagy jelentőségű tudományterületet.

Bár Straub F. Brúnó egy épen tegnap megjelent interjúban azt mondta, hogy szerinte nincs „Straub-iskola”, a tegnapi szegedi ünnepi ülés előadóinak és előadásainak sorozata ezt kétségkívül megcáfolta. Vegyük például a *Venetianer Pál* akadémikus által előadott történetet, amely 32 évvel ezelőtt kezdődött, s amelynek három szereplője volt: egy akkor még felfedezetlen enzim, az akkor 26 éves, saját jellemzése szerint éppen a „generálkrach” állapotában leledző kutató (*Venetianer*) és: „A Prof”. Akitől munkatársa éppen azt kapta, amelyre minden fiatal kutató vár: ötletet. Így történt, hogy a későbbi Nobel-díjas Anfin-sennel egyidőben magyar kutató is felfedezett egy, ma ismét nagyon „divatos”, élénk kutatói érdeklődéssel övezett enzimet.

Egykori hallgatója, tanítványa, későbbi munkatársa, *Wollemann Mária* emlékeiből Straub professzor sugárzó egyéniségét, szellemességét, emberi-kutatói

Fotó: Schmidt Andrea

Straub F. Brúnó a többi között kapott tegnap egy különleges ajándékot: Keszthelyi Lajos főigazgató nyújtotta át neki azt a kötetet, amely az SZBK kutatói által 1973 óta publikált tudományos dolgozatok jegyzékét tartalmazza. Engedtesse meg, hogy szerkesztőségünk évente egyre vaszkosodó ajándékköteket kívánjon, ünnepeljen és ünneplőnek.

fegyelmetszégét rajzolta fel. *Csányi Vilmos*, a neves etológus, az ELTE tanszékvezető tanára is a Straub professzor vezette budapesti Orvosi Vegytani Intézetben kezdte pályáját, s az ott kapott útravaló szellemében folytatta; azt tanulta a professzortól, mondta, hogy a tudományos probléma és a kutató viszonya mindig személyes viszony; ezért váltott át a biokémiáról egy egész más tudományterületre, az etológiára. Hízen ez érdekelte. A tanítványait és munkatársait mindazonáltal „Straub-unokáknak” nevezi.

Friedrich Péter, az SZBK budapesti, Enzimológiai Intézetének igazgatója - mely intézetnek az ünnepelt is volt a vezetője - szintén az Orvosi Vegytani Intézetben szerezte meghatározó eredményeit. A többi között elmesélte, hogy Straub professzor a következőképpen fogadta: „Nézte, azzal, hogy maguk ide járnak, zavarnak bennünket; de ha kutatók akarnak lenni, ne hagyják lerázni magukat.” Az Enzimológiai Intézet más kutatói, *Závodszy Péter*, *Patthy László* és az évek óta Oxfordban

dolgozó *Hajdú János* rövid, de hatásos kutatási beszámolókkal bizonyították: a tanítványok munkája minősít, az intézetvezető tudományszervezőt és iskolateremtőt tudóst egyaránt kiválóknak mutatja.

Láng István akadémikus előadásából egyértelmű volt: előrelátás és bátorság is kellett hozzá, hogy Straub F. Brúnó a molekuláris biológia kutatóközönségét nem máshova, Szegedre áldotta és meg is valósította. „Ha ő nincs, lehet, hogy ezen a helyen még mindig egy virágkertészlet lenne.” - mondta.

Szeged polgármestere, dr. *Lippai Pál* a helyi társadalom, város polgárai és az önkormányzati testület nevében köszöntötte meg Straub F. Brúnó - 1990. óta a város díszpolgára - kutatói és tudományszervezői tevékenységét. Az eredményes tudományos kutatás közvetlen hatással van a társadalom boldogulására - fejtette ki meggyőződését a polgármester; az, hogy Szegeden világszerte becsült kutatóintézet működik, nemcsak a városnak és az országnak jelent rangot, hanem az itt élők lehetőségeit is támogatja.

Az ünnepi ülés délután szakmai előadásokkal folytatódott: az ünnepelt által alapított kutatóközpontnak mind az öt intézetéből egy-egy előadásban számoltak be kiváló tudósok az új eredményekről. Ma és holnap folytatódik az SZBK Napok előadás-sorozata: fiatal kutatók kapnak lehetőséget munkájuk ismertetésére.

S. E.

Hogyan igényeljük?

Növénytermesztési támogatások

A kormány az 1993. évi őszi gabonafélék (őszi búza, őszi árpa, rozs, tritikále) vetéséhez 2000 Ft/ha állami támogatást biztosított. A támogatás igénybevételének feltétele: a földterület tulajdonjogának, vagy használati jogának igazolása; a vetéshez felhasznált fémzáralt vetőmag, műtrágya, gázolaj, vagy gépi szolgáltatás számlája. A vetés megtörténetét a területileg illetékes földművelésügyi hivattal igazoltatni kell, mely az önkormányzatokhoz kijuttatott Adatlap kitöltése után történik.

Az 1993. évi aszályos időjárásra tekintettel, a FM kezdeményezésére a kormány további támogatást biztosított az 1993. évi betakarítású gabonákhoz (őszi búza, őszi árpa, rozs, tritikále, zab, tavaszi árpa, kukorica). Az a mezőgazdasági termelő, aki jogosult volt az 1992. év őszi, illetve az 1993. év tavaszi gabonátámogatásra (1500 Ft/ha), és az 1991. évi LXXIX. földadótörvény 7. paragrafusában meghatározottak szerint a hozamkiéssése: 25-40 százalék közötti, úgy hektáronként 1500 Ft; 40-50 százalék közötti, úgy hektáronként 2500 Ft; 50 százalék feletti, úgy hektáronként 3500 Ft támogatást vehet igénybe.

A hozamkiéssés mértékét a területileg illetékes földművelésügyi hivattal igazoltatni kell, mely az önkormányzatokhoz kijuttatott Adatlap kitöltése után történik.

Mindkét támogatást az eredeti igazolás bemutatása után lehet a Csongrád Megyei APEH 11. sz. nyomtatványának kitöltésével igényelni. Az FM-hivatal felkéri az érintett termelőket, hogy akik a támogatást még nem igényelték, azok január hónapban szíveskedjenek ezt megtenni.

A lakossági valutakeret felemelésének rendjét alapvetően a 118/1990 (XII.27) számú kormányrendelet szabályozza. Eszerint a lakossági valutakeret felemelése a kormány kompetenciája. Minderről a jegybank jogi főosztályvezetője, *Glatz Olivér* tájékoztatta az MTI-t.

A valutakeret rendezéséről szóló kormányrendelet kibocsátása óta többször módosították, a rendelkezés lényege

A lakossági valutakeretről

azonban, tehát az, hogy annak felemeléséről a kormánynak kell döntenie, azóta sem változott. Az erre vonatkozó előterjesztést a kialakult gyakorlat szerint a pénzügyminiszter - az MNB-vel egyetértésben - terjeszti a kormány elé.

Nem a lakók vitték csődbe...

Füstbe ment 17 millió - felelős nincs!

Süllyed a Tabán-hajó

Hajós László hat éven át kísérte figyelemmel a Tabán ügyeit: három évig a szövetkezet működését felügyelő bizottság tagjaként, újabb három évig pedig annak elnökeként dolgozott, így hát belülről ismerte az ügyeket - már amibe beleláthatott... Mert az igazán izgalmas akciókról a felügyelő bizottság többnyire csak utólag szerzett tudomást. *Földesi László* 1980-tól volt a Tabán igazgatósági tagja. Mindketten társadalmi megbízatásúként látták el feladatukat, s most az események fölgyorsulásának apropóján úgy érezték, el kell mondaniuk a véleményüket.

Nem kérdezték a közgyűlést

A lakók befizetéseiből összegyűlt felújítási alap szent és sérthetetlen. Olyannyira, hogy közgyűlési határozat nélkül nem lehet más célra fölhasználni. A Tabánnál mégis ez történt: a közgyűlés jóváhagyása nélkül mintegy 17-18 millió forintot használtak föl különféle építkezéseken.

Tűz, víz, vizsgálat

Ezek az építések viszont balul ütöttek ki: az új lakások tulajdonosaiból ugyanis nem sikerült kiperéslni a tényleges költségeket. Ezek után azt a megoldást választották, hogy nagyvonalúan elengedték a tartozást. Akadt épület, amely

Nemrégiben tájékoztattuk olvasóinkat a Tabán Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezet fölszámolásáról. Akkori írásunk arról szólt, hogy a szomorú végkifejlethez vezető okok között fontos szerepet játszott az a körülmény, hogy a Tabán szövetkezeti tagjai tömegesen tagadták (tagadják) meg az ún. közös költségek befizetését. Most azonban az is kiderült, hogy a lakók számlájára írható 9 milliós tartozás mellett azért nem elhanyagolható tétel az a 17 millió forint sem, amelyet a Tabán sokéves „gazdálkodása” során elherdált.

egymagában 7 milliós ráfizetést hozott a konyhára.

S hogy miért nem perelték be a tényleges költségeket megfizetni nem kívánó lakókat? *Hajós László* és *Földesi László* szerint azért nem, mert az illető ház lakói között igen jelentős posztokat betöltő emberek is akadtak, akikkel nem volt tanácsos összeakasztani a bajszot... Az egykori Tabán-vezetők egyetlen pert sem indítottak a pénz visszaszerzése érdekében.

A felügyelő bizottság viszont - látva a veszélyes folyamatot - könyvvizsgálatot kért a Tabán ellen, ám az ellenőrzés ideje alatt furcsa dolgok történtek. Akár katasztrófásított területté nyilvánítható volna a szövetkezet irodáját: egyszer tűz pusztított az irattárban, másszor csőtörés áztatta a dokumentumokat... A nyilatkozó már csak mellékesen jegezték meg, hogy az 1992. december óta tartó fölszámolás előtt egyenesen a kukákba

Naptár

Január nem csak egyszerűen az újév első napjaira forduló idő, hanem sokminden másnak a szezona. Mondhatni, hogy a „napvár hava”, a megújuló életigenlés ideje, az üzleti leltár szaka és a magánéleti elcsüggedés téveteg napjainak egymásutánja. Ilyenkor veszem kezembe például az ünnepek alatt el nem olvasott heti- és havilapok egynemelyikét, hosszasan eltűnődve az élet múlásán. Hozzásegít ehhez értelemszerűen a lapokhoz készült, vagy éppen azok szerves részét jelentő naptár. Nővényi ornamentikával díszes, szüette stélészival nosztalgikus, irodalmi lapba illően magas intellektusú grafikával párosított. Olyan az egész, mint az örökkévalóságnak készült szándékolt remek, megannyi otthon meghitt sarkának faldíszé. Holott aligha érik meg a holnapot, de a jövő holnapot bizonytalannal nem. Manapság ilyesmi nemigen rajzszövegnek a falra. Csak böngészik, mint friss szerzeményt, annak felismerésével, hogy január a naptár hava. Jóllehet a naptárból is egyre kevesebb jut a szélesebb néprétegekhez, ami példaként a hagyományos kártya-formátumúakat illeti.

Szokásosan nézzük, szemlézzük a naptárakat, milyen napra esik ez, vagy az a családi és összemzeti ünnep, szívjuk a fogunkat, mert ismét szombattal, vagy vasárnapal köszönhetünk amúgy is ünneppé rendeltetett dátumokat. Közeli ismerősöm elrévedve kérdezi, miként lehet az idén április negyediké ismételtlen pirosbetűs ünnep, mi történik ebben az országban, kik a felelősek a felelőtlen ségért. Már éppen felháborodnék, de lassacskán eszmélek: hisz oda van írva, 4-dike Húsvéthétfő. Loccsintok torkomon egy megmaradt kis doboz sört, leöblítve vele januári köznapi bosszúságokat. Feledni igyekezve a gyors számvetés kesernyős eredményét, ami a korábban felvett havi bér újesztendei maradványait illeti. Tükörnél állva felhúzó a szemhéjamat, eldűnnyögöm: bérszegény vagyok.

Ústán mozdulnak odébb a januári napok, s nem kizárólag az átokverte szokás miatt, amelylyel alig a hó első dekadján már újabb fizetésnapot számolgat az ember. Nem telik az idő, oh kárhoz, hogy én születtem zargatni azt - mormogom szervizről-szervizre, mert természetes még régről akár az újabb évezredig, hogy leltár miatt zárva. Nyitott lélekkel vágyunk egy jobb időre, megjavított képmagóra, az ünnepidőn kiszakadt cippzár cserejére, s ha mindehhez a nyitott lélek túlzottan fennkölt, akkor ezt ne tessék komolyan venni. Hiszen még alig zárult az őesztendő, épphogy csak lehántottuk a tavalyi naptárt, s dobtuk el az újévbe átvetve, egyúttal túlszordult bőséges elmúlt évet jelképező ötvenharmadik heti nyeretlen lottószelvényünket.

Bersei Péter

a közüzemi díjakat, és a többi költséget. Hogy mi lesz a szövetkezet betétszámláján megörzött 4 millió forinttal (ennyi pénz maradt), még senki sem tudja. Félő, hogy elfogy, mire a fölszámolás befejeződik.

Meneküljön, aki tud...?

Az 1750 tagból mára talán ezer maradt, s most törhetik a fejüket, hogyan oldják meg a váratlanul fölmerült helyzetet. *Hajós László* és *Földesi László* szerint azonban még ennél is nagyobb veszély leselkedik rájuk: a szövetkezeti tagok ugyanis még pótbefizetésekre is kötelezhetőek. Így akár még a szövetkezet tartozásait is „rájuk verhetik.”

A nyilatkozók úgy vélik, azért van még kiút: ha egyenként kilépnék a szövetkezetből, s fölmondják tagságukat, megmenekülnek a fizetési kötelezettség alól.

Persze az sem felejthető, hogy a lakók is tartoznak. Amikor nyilvánosságra került a Tabán önszélyes „beruházáspolitikája”, egyre többen vélték úgy, hogy nem dobják tovább a pénzüket feneketlen kútba, s tömegével tagadták meg a közös költségek befizetését.

Azok az épületek, amelyekben *Hajós László* és *Földesi László* lakik, másfél éve kiléptek a Tabánból, s társasházzá alakultak. Mára - a közös költség összegének változatlanul hagyásával - megtakarítást értek el. Eszerint másképpen is lehet...

A megmaradt Tabán-tagok sorsáról továbbra is tudósítjuk olvasóinkat.

Nyilas Péter

Pénzről mondják

Bankkrácia

Az új bankokba a pénzt be lehet tenni, de kivenni soha többé.

Bertha Bulcsu író

Demokrácia

Mind jobban zavar, hogy az állam egyre többet költ az adófizetők pénzéből az állampolgárok mozgásterének és jogainak korlátozására.

Hetesi Péter Pál hírlapíró, a Kurír munkatársa

Grácia

Az, hogy valaki megőrizi az egyszerűségét hatalmi pozícióban is, igazán nem kerül pénzbe.

Koncz Zsuzsa énekesnő

Librettó

Lezsák nem tud librettót írni, ami nem gond, még megtanulhat, de nem biztos, hogy ennyi pénzért kellene gyakorolni.

Nádori Péter hírlapíró, a Magyar Narancs munkatársa

Direkció

Nekem „munkaköri kötelességem” azért lihegni, hogy adjanak még pénzt.

Baliko Tamás, a Pécsi Nemzeti Színház igazgatója

Invokáció

Az emberek nem azért fordulnak el az irodalomtól, mert nem jelennek meg jó könyvek, hanem azért, mert nincs rá pénzük.

Temesi Ferenc, író